

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80

Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajine
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

ŠIRITE »ISTRU!« — ŠALJITE
PRETPLATU. — SAKUPLJAJTE
OGLASE ZA »ISTRU!« — OGLA-
ŠUJTE U »ISTRI!«

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

OMLADINSKE SEKCIJE

su u nekim našim društvima vrlo aktivne. Ima, štaviše, društava koja pokazuju aktivnost samo preko omladinskih sekcija. A i tamo gdje omladinske sekcije formalno ne postoje, omladina u većini slučajeva vrši glavne poslove u organizaciji.

U posljednje vrijeme su osnovane omladinske sekcije u nekim društvima gdje nisu do sada postojale. I odmah po osnivanju, te sekcije su tražile direktan kontakt s ostalim omladinskim sekcijama. Znači da omladina pokazuje tendenciju za jednim posebnim emigrantskim omladinskim pokretom. Te tendencije su, štaviše, donekle i formulirane dogovaranjem između pojedinih sekcija da bi se upriličio neki širi sastanak emigrantske omladine na kojemu bi omladina pretresla razna pitanja koja zasjecaju u njezin život, a ujedno bi pretresla i neka opća emigrantska pitanja. Do toga sastanka će vjerojatno i doći, pa je potrebno da se ta aktivnost omladine počne tretirati i na široj bazi, jer omladina je, od najzad, tek jedan dio emigracije.

Rad omladinskih sekcija se do sada kreće u nekoliko pravaca, ali uglavnom su tri glavna, koja bi mogli podijeliti ovako:

Organizatorno-propagandni, kulturno-prosvjetni i emigrantsko-politički, t. j. politički u okviru organizirane emigracije.

Prvi dio, organizatorno-propagandni rad, sastoji se, u prvom redu, u prikupljanju omladinaca emigranata ili djece emigranata. Prikupiti nekoliko desetaka ili stotinjak mladih ljudi u našu omladinsku sekciju, nije lak posao. Jer većina naših omladinaca, emigranata ili djece emigranata, skoro su potpuno asimilirani sredini u kojoj žive. Ima ih i takovih koji kao kroz neku maglu znadu da su im roditelji ili oni »negdje tamo iz Istre«, ali dalje od toga ništa. Dovedi takove u društvo među svoje i prikazati mu potrebu da i on mora tu da bude, to mogu samo njegovi drugovi omladinci.

I kada omladinske sekcije ne bi vršile nikakvu drugu funkciju u emigraciji, samo do uvođenja omladinaca u emigraciju bio bi razlog da se omladinske sekcije osnivaju i podržavaju.

Ali omladinske sekcije idu i dalje. Jer nije dosta čovjeka samo organizirati — dati mu iskaznicu i ubrati članarinu. Treba ga uputiti u zadatke i cilj i treba ga poučiti. A što je najvažnije iza organiziranja, treba ga upoznati sa rodnim krajem — treba da taj rodni kraj zavoli. A zavoljeti se može samo ono što se pozna. I zato su u nekim omladinskim sekcijama uveli redovito svakog tjedna omladinske večeri na kojima se predaje o Julijskoj Krajini. Tu se govori o povijesti našeg kraja, opisuju se zemlja i ljudi, iznosi se gospodarsko stanje, prikazuje se kultura. Iza takovih kraćih predavanja koje drže ili sami omladinci ili stariji članovi, nastaje slobodna diskusija, zapitkivanja, razjašnjavanja. I često se tada ustanovi da ima mladih emigranata kojima teško ide u glavu da smo na pr. prije rata imali 500 naših osnovnih škola ili da najvažniji glagolski spomenici potječu iz Istre. — Da bi te večeri bile zanimljive i da bi se što jače upoznao i zavolio naš kraj, čitaju se iza toga kraći sastavci u prozi ili stihovima naših književnika ili sastavci koji govore o našem kraju. Negdje se ukratko iznesu najvažniji događaji u svijetu kroz tjedan (To u jednoj sekciji nazivlju »Radio omladinske sekcije«), a tamo gdje postoji pjevačka ili tamburaška potsekcija, otpjeva se ili otvira na koncu par pjesama.

Da se vidi koje su glavne teme o kojima se govori na tim sastancima, navodimo za primjer neka predavanja održana u posljednje vrijeme u zagrebačkoj oml. sekciji:

Naseljenici iz Dalmacije u južnoj Istri, Geografski i gospodarski položaj Trsta, Život naše djece i majki u evakuaciji 1918, Školstvo u Julijskoj Krajini (Italijanizacija naše djece prije rata), Historija hrvatskog i slovenskog novinarstva u Julijskoj Kra-

PREVIRANJA MEĐU NEKIM NARODNIM MANJINAMA

Pojačana politička aktivnost Ukrajinaca u Poljskoj — Zahtjevi
Madžara u Čehoslovačkoj

U posljednje vrijeme, u vezi sa razvojem međunarodnih događaja, opažaju se previranja među nekim narodnim manjinama. Osim previranja među Nijemcima u ČSR o čemu smo u više navrata pisali u posljednje vrijeme, iznenadila je i

pojačana aktivnost Ukrajincima u Poljskoj

Tako javljaju iz Varšave 11. o. mj. da je u poljskim političkim krugovima izazvala veliku senzaciju pojačana politička aktivnost poljskih Ukrajinaca, pa time i u Poljskoj postaje aktuelan manjinski problem. Ukrajinski parlamentarni klub stranke Undo, koja je najveća politička stranka ukrajinske manjine u Poljskoj, prihvatio je na sinočnjoj sjednici rezoluciju, u kojoj se zahtjeva autonomija za sve dijelove Poljske u kojima su pretežno većinom nastanjeni Ukrajinci.

Ova rezolucija saopćena je danas svim strankama od glavnog stana ukrajinske stranke, čije je sjedište u Lavovu. Ovaj zaključak Ukrajinaca izazvao je ogromnu senzaciju. Iznenadjeni su svi odgovorni politički krugovi Poljske, pošto se do sada držalo, da su se Ukrajinci zadovoljili kompromisom, koji je sklopljen prije četiri godine, pa da su se uopće odrekli svojih autonomističkih težnja. Stranka Undo stavila je u svojoj rezoluciji ove zahtjeve:

1. Priznanje ukrajinske narodne manjine kao samostalne nacionalne jedinice;
2. Najbrže riješenje hitnih potreba ukrajinskog naroda na socijalnom, kulturnom i poljodjelskom polju;
3. Teritorijalna autonomija čitavog područja na kojem stanuje ukrajinska manjina.

Rezolucija završava apelom na ukrajinski narod u Poljskoj da mobilizira sve snage za ostvarenje toga nacionalnog programa. Osim toga pozivaju se

sve stranke na području istočne Poljske na osnivanje zajedničke fronte. Ta nacionalno-ukrajinska fronta imala bi se ostvariti na temelju programa koji je izradila stranka Undo.

Madžari u Čehoslovačkoj

predali su ovih dana praškoj vladi iscrpni memorandum. U njemu traže, da se madžarska narodna manjina zakonski osigura protiv svakog pokušaja odnarođivanja. U memorandumu se tvrdi, da madžarska narodna manjina broji jedan milijun, dok prema praškoj službenoj statistici ima u Čehoslovačkoj tri stotine hiljada Madžara manje. Među konkretnima zahtjevima u memorandumu se traži: osnatak madžarskog sveučilišta, zatim pravo studiranja na madžarskim visokim školama, uvođenje i madžarske emisije na praškom radiu. U memorandumu se na kraju veli, da usvajanje ovih zahtjeva predstavlja samo prvu etapu rješavanja madžarskog manjinskog problema.

MANJINE U NJEMAČKOJ

Lužičko-srbsky vestnik donosi: Nijemci su objavili broj stanovnika Lužičkih Srba za 1933, koji nas ne zadovoljava. U god. 1925 nabrojali su Nijemci 70.898 Lužičkih Srba, a osam godina kasnije u 1933 samo 57.167 dakle 13.731 stanovnika manje. Da li su Lužički Srbi u toj mjeri izumrli? Gdje su novorođeni? Ne može se ovoj statistici povjerovati jer je slično objavljeno i za ostale manjine u Njemačkoj. U toku od 8 godina izgubili su Lužički Srbi 19,8 posto, Poljaci 33,8 posto, Litvanci 44,9 posto, Česi i Moravljani 58,2 posto i Danci 9,4 posto. Opađanje svih manjina u Njemačkoj u posljednje kratko vrijeme doista je izvanredan događaj.

Italijanski list o južnotirolskih Nemcima

»Regime Fascista« organ Farinaccija, člana Velikoga fašističnoga sveta, objavljuje pod naslovom: »Enkrat za

vselej« uvodnik, v katerem najprej ugotavlja, da su Nemci v Poadižju »nezatna manjšina« in da je zato pričakovati, da bo Hitlerjev obisk v Italiji enkrat za vselej zaustavil delo onih, ki razpihujejo problem te bivše avstrijske dežele. Primerjava med Avstrijo, ki se je nedavno v svoji celoti izrekla za nemško in Poadižjem, kjer ne tvorijo Nemci niti 3 odstotke italijanskega prebivalstva, je enostavno smešna. Ko hoče antifašizem onkraj Alp alarmirati nekatere zaostale italijanske duhove, se dobro zaveda, da dela to zlonamerno. Naravnost absurdna je tvrditev, da je bila Italija »anšlusom« postavljena pred izvršeno dejstvo, kajti res je nasprotno, da je namreč Avstrija izdala Italijo s svojim »idiotskim poskusom plebiscita«. Boljše je, da imamo ob svoji meji prijateljski narod, piše list nadalje, kakor pa »zahrbtno vladno«. Ako pa bi se kdaj stvari in osebe tudi spremenile, »Italija bo znala braniti nedotakljivost svojega ozemlja«. Farinaccijev organ zaključuje svoja izvajanja z naslednjim pripombo: »Prepričani smo, da bo Hitlerjev prihod prepričal nekatere rovarje, med njimi zlasti nekatere duhovnike v bolognski pokrajini, da je le ne zama, temveč celo nevarno sleherni rovarjenje. Nemčija bo nedvomno znala uveljaviti isto avtoriteto in silo, kakor smo jo uveljavili nasproti agitatorjem »za italijansko Dalmacijo«, ko smo sklenili prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo.

Po članku, ki ga je o istem vprašanju pred kratkim napisal senator Tolomei in ki ga je objavila većina italijanskih listov, je ta drugi avtoritativni poseg v poskuse zanašanja kakršnekoli nasprotne propagande med Nemce v Poadižju. Tudi Farinacciju je osnova izvajanja Mussolinijev izrek v parlamentu po avstrijskem priključku: »Fašizmu so meje svete, o njih se ne razpravlja, one se samo branijo«.

HITLEROV POSJET ITALIJI

Nakon nekoliko dana proslava i vojničkih smotra, koje svi svjedoci prikazuju kao još nevidjene, pri čemu su najimpozantnije bile pomorske vježbe s pucanjem ostrim metcima i bacanjem pravih bomba, završen je posjet njemačkog suverena i kancelara u Italiji, a u međunarodnim političkim krugovima počinje traženje političkog smisla i rezultata ovih manifestacija.

Kao polazna točka za tumačenje — komentira »Obzor« — ostaju zdravice koje su Duce i Führer održali na banketu u subotu, zatim komentari novinstva, jedne i druge zemlje te konačno informacije strane štampe crpljene na licu mjesta. Činjenica je, da u Rimu nikakav novi sporazum nije sklopljen što naravno ne isključuje opstanak usmenih ili tajnih pismenih ut-

načenja dogovora o pojedinim pitanjima, a isto tako ne isključuje niti mogućnost da se takvi sporazumi traže i redovnim diplomatskim putem izvan svećanih posjeta.

Što se tiče zdravica izrečenih u subotu u večer, Mussolinijeva je izraz prijateljskih osjećaja uz opravdanje dosadašnje suradnje, za koju se naglašuje da ostaje, ali bez svake aluzije iz koje bi se moglo zaključiti u kojem pravcu i na kojem konkretnom pitanju će se ta svim izričito obećanje, da Njemačka suradnja manifestirati u blizju budućnosti, ili će se čak pojačati. Nasuprot takvom Mussolinijevom govoru Hitlerova izjava osim općenitih tvrdnja donosi i jedno stvarno zauzimanje stanovništva prema pitanju koje se postavlja u njemačko-talijanskom odnosu i to na na-

čin koji se bezuvjetno mora smatrati udovoljenjem talijanskih želja. Führer je naime govorio o položaju koji nastaje time što je utjelovljenjem Austrije Njemačka postala susjed Italije. »Stojeći ovdje na ovom najčasnijem tlu naše povjesti čovječanstva, osjećam tragiku sudbine, koja je nekoć propustila između obih visoko nadarenih i vrijednih rasa povući jasnu graničnu crtu... Poučeni iskustvom dvaju tisućljeća hoćemo mi obojica, koji smo sad postali neposredni susjedi, priznati one prirodne granice koje su providnost i povjest očito povukle našim narodima... Moja je nepokolebiva volja i moja ostavština njemačkom narodu, da smatra stoga onu alpsku granicu, koju je priroda između nas podigla kao za uvijek nedodirljivu. Znam, da će se tada za Rim i za Germaniju otvoriti velika i blagoslovljena budućnost«.

Može se dakle reći, da je Mussolini dobio još jedno u pogledu jasnoće sa smatra sadašnju granicu između nje i Italije nepromjenivom, premda ona ne odgovara narodnosnom stanju niti nacionalno-socijalističkoj doktrini, koja propovjeda okupljanje cijelog Nijemstva u zajedničkim državnim granicama. Italija, kako je poznato, pod fašizmom nije opstanak narodnih manjina unutar svojih granica, pa se prema tome može shvatiti, da se Njemačka odrekla i svakog makar i moralnog interesa za sudbinu te manjine, kao što su to talijanski listovi i izrazili u obliku očekivanja. U jednakom duhu koncesija bit će uređena zacielo i pitanja koja stoje u vezi s posljednjima Anschlusa u trgovinskom pogledu, osobito obzirom na položaj tršćanske luke, čije zaledje je bila Austrija.

Ljudi lako zaboravljaju

na sitne dugove. Ne sjetite se da često zavisi sudbina nekog lista baš od tih malih potraživanja. — Nekoliko stotina dužnika koji se sjetite i plate svoj dug od desetak, dvadesetak dinara, mogu spasiti ili podići list koji ovisi od svojih oretolatinika.

jini, Razvitak ekonomskih nauka, Kulturne veze Istre sa Hrvatskom u historiji, Radnički pokret u Istri i Trstu prije rata, Narodne pjesme u Istri, Iliriji, Čičariji, Poslijeratno stanje narodnih manjina u Evropi i t. d.

Omladina se na taj način upoznava sa rodnim krajem i upućuje u naše probleme. A da bi se što bolje upoznali međusobno i što jače povezali, priređuju nedjeljom izlete na kojima opet pjevaju naše pjesme, a katkada improviziraju i »usmene novine« o našim problemima.

Taj propagadni i kulturno-prosvjetni rad vrše omladinske sekcije svjesno i po planu, ali veća grupa omladine u nekom pokretu pa tako i u našem, vrši nesvjesno i drugu funkciju, koju bi mogli nazvati idejno-političkom u širem smislu riječi. Sam fakat da grupa mladih ljudi diskutira o nekim problemima, samim tim se unosi u te probleme životnu blizinu, neposrednost i dinamiku. Jer jače reagira omladina, a logično je da će oni koji se sada upoznaju s nekim problemom vrlo često gledati taj problem

pod drugim kutom nego oni koji su bili u centru nekog zbivanja koje je postavilo probleme. Time se izazivlje diskusija i pročišćavanje pojmova, a sva ta omladinska dinamika osvježuje i pojedina pitanja i cijelu organizaciju. Na taj način vrši omladina nesvjesno i idejno — političku, iako možda ne preorijentaciju, a ono svakako neke vrsti idejno-političkog pomladjivanja cijele emigracije. Tako, na primjer, omladinci vrlo lako shvaćaju predratnu i poslijeratnu borbu između takozvanih »liberalaca« i »klerikalaca« u Julijskoj Krajini i ne sude naše vodeće ličnosti toga doba po njihovoj pripadnosti jednom ili drugom taboru, već po tome šta su konkretna za naš nacionalni opstanak uradili. A na taj način gledaju i na mnoge druge događaje i probleme.

Samo po ovome što je ovdje iznijeto, vidi se velika važnost grupiranja naše omladine pa bi svuda trebalo pomagati omladinske sekcije. A ako ništa drugo, trebalo bi na omladinu gledati sa simpatijom i povjerenjem. — (p.)

Od Soče do Rečine -- od Triglava do Kamenjaka

Stroge odredbe

Reka, maja 1938. — (Agis). — Kot poročajo iz vse pokrajine, so bile v zadnjem času izdane stroge odredbe glede tujcev. Županstva, karabinjerske postaje in druga oblastva so dobila stroge naloge v pogledu kontrole nad tujci. Izdani so bili posebni proglasi, s katerimi se zahteva od posameznega občana, da v teku 6 ur prijavi vsakega tujca, ki pride na obisk, da je le iz sosednje občine. Poleg točnih podatkov so povsod povdarjali zlasti tudi veroljupnost. Ravno tako mora vsak gostitelj odjaviti gosta v teku 12 ur. Dalje, karabinjerji morajo vršiti strogo kontrolo ob prihodu in odhodu avtobusov in ugotoviti, kdo se vozi, zlasti, če je med potniki kak tujec. V ta namen so bile vse kabarinjerske postaje ojačene s primernim številom mož. — Strogo morajo paziti tudi, zlasti na manjših postajah na vsakega tujca, ki prihaja in odhaja. S temi novimi odredbami so navalili posameznim oblastvom veliko dela in odgovornosti.

Krušne moke primanjkuje

Reka, maja 1938. — (Agis). — Naši veletrgovci in trgovci vedo povedati, da so jim ob zadnjih pošiljkah moke dobavitelji sporočili, da nimajo v mlinih niti moke več niti žita v zalogi. Istotako je sporočilo vodstvo nekega velikega mlinarja v Furlaniji, ki je večinoma zalagal naše velike in male trgovce z moko, da jim nadaljnjih naročil bržkone ni mogoče več izvršiti. Zato se upravičeno polša naših ljudi strah pred prihodnostjo, ki je v vsakem oziru tako nezanesljiva, zlasti ker vsa letošnja letina ne obeta biti kaj prida. Že dosedaj so se naše gospodinjice pritoževale nad slabo kakovostjo moke in ravno tako kruha, zlasti onega, ki ga pečejo podeželski peki.

Razširitev cerkve v Knežaku

Št. Peter, maja 1938. — (Agis). — Kneški župnik Kalan je organiziral veliko akcijo za razširitev farne cerkve v Knežaku, ki je pred kratkim praznovala stoletnico. Stroški za razširitev so baje proračunani na 300.000 lir. Prvotno so imeli v načrtu zidanje nove cerkve, kar jim pa ni dovolila škofijska uprava na Reki. Cerkev bodo sedaj razširili na vsaki strani za 3 metre, le glavni oltar in zvonik bosta ostala tako, kot sta bila do sedaj. Za kritje stroškov so pobirali prostovoljne prispevke po Knežaku in drugih vaseh, ki spadajo pod faro. Prodali pa so tudi cerkveni gozd, ki ga je kupil bistriški industrijalec Viktor Tomšič. Znani industrijalec Urbančič z Bača pa je z zneskom nad 1.000 lir odkupil velik oreh, ki stoji poleg cerkve in so ga mislili prvotno posekati. Župnišče je med drugim dobilo za cerkev nakazilo od neimovanega iz Trsta v znesku 5.000 lir. Sodijo, da je znesek daroval neki faran, ki ni hotel javno ničesar prispevati.

Pismonoša Sicilijan bo moral iz Trnovega

Trnovo, maja 1938. — (Agis). — Naš list je že poročal o priseljenemu Sicilijanu, ki je dobil v Trnovem mesto pismonoše. Kljub raznim pritožbam zaradi velikih nerednosti v dostavljanju pošte niso oblasti ničesar ukrenile. Pred kratkim pa je vročerkvni Sicilijanec v drvarnici napadel domačo dekle, ki je zaposlena pri fašističnemu tajniku Vigliantiju kot služkinja. Posledica tega dejanja bo baje ta, da bodo oblasti preskrbele za njegovo premostitev. Toda, bogle kakšnega človeka dobimo na njegovo mesto.

Naš liječnik

Podgrad, maja 1938. — Mislili smo da se naš liječnik dr. Dolce promijenio iz istrage protiv nega, o kojoj smo vam bili javili. On je zaista bio neko vrijeme miran, ali neki dan je opet pokazao da namjerava sa siromašnim narodom postupati kao i do sada. Prošlog tjedna je bila dovezena iz Žejana siromašna žena Popović Jela u jakim bolovima, ali dr. Dolce je nije htio niti pregledati, već ju je potjerao s riječima »neka mu ne smeta«.

Iz Avč

1. maja so morali delati vsi delavci, ki so zaposleni pri Avčah, kjer gradijo veliko električno centralo, dasi je bila nedelja. Bržkone je bil to razlog, da se je hotel kak delavec osvetiti in da je nedaleč od Ročinja iztrgal tračnico na železniškem tiru. V zadnjem trenutku so lahko še opazili nevarnost in pravočasno ustavili »litrino«, ki je pribrzela z veliko hitrostjo, kajti drugače bi se prevrnila po strmem pobočju v Sočo in bi se pri tem smrtno onesrečilo mnogo potnikov, predvsem slovenskih domačinov.

Slabi izgledi za ljetinu

Mune, maja 1938. — Mi smo se ovog proljeća bili požurili radi lijepa vremena da što prije posijemo i posadimo, ali je iz toga pritisnuo mraz, pa je opasnost da izgubimo i sjeme. Narod je očajan, jer se bojimo gladi dojučuće zime.

Vodomet pred trnovskim samostanom

Trnovo, maja 1938. — (Agis). — Pred trnovskim samostanom, tam kjer je stal svojčas javen vodnjak, so pripravili prostor in uredili majhen bazen z vodometom. Bazen je prav za prav še v delu, vendar bo v doglednem času dokončan. S to novo napravo hočejo menda dati Trnovemu neko gosposko lice, saj bi bilo toliko drugih neobhodno potrebnih javnih del, ki bi služila tudi splošnemu gospodarstvu in ne samo olepšavi!

Iz Ospa

Na velikonočni ponedeljek so se fantje iz Ospa podali v Prebeneg in tam v gostilni peli slovenske pesmi. Nekemu domačemu fašistu to ni bilo po volji. Zaradi tega je začel kričati, da se ne sme peti slovenski. Fantje so ga prijeli in ga pošteno pretepali. Končno se je moral skriti v neko hišo, da se izogne še huišemu. Ta fašist je seveda drugi dan ovadil fante karabinjerjem, ki so aretirali slovenske fante in jih gnali v tržaški zapor. So to: Anton in Alojz Vodopivec, Josip Starc, Ivan Slavec, Marij Bizjak, Alojz Bizjak, Andrej Bizjak in Anton Bizjak iz Ospa ter Ivan Lokatelj iz Prebenega.

Madžari na Sušaku

Sušak, 6. maja. U Sušak je stigla jedna oveća grupa madžarskih liječnika i nekoliko novinara najvećih ma-

— Cerkno. — Štefaniya Velikonja je dobila 800 lir nagrade iz Mussolinijeva fonda za dvojčke.

— Divača. — Med Divačo in Vremami je zgorel velik tovarni avto navorjen z ogljem. Škoda znaša 85.000 lir.

— Gorica. — Nad Ločnikom sta trčila dva vojaška aeroplana. Pri tem se je ubil podporočnik Milani Renzo.

— Gorica. — Na 6 mesecev zapora je bil kaznovan Boris Škerlj zaradi telesnih poškodb.

— Gorica. — Težko se je poškodoval kolesar Peter Lasič. V nevarnem stanju je bil prepeljan v bolnišnico.

JUGOSLAVENSKO-TALIJANSKO PRIJATELJSTVO

„Illustrazione Italiana“ posvećena Jugoslaviji

Velika italijanska revija »Illustrazione Italiana« je izdala za prvi maj rasokošno opremljeno številko, katere je pod geslom »Italija in Jugoslavija« posvećena Jugoslaviji. Tržaški časnikar Rino Alessi je napisal uvodnik »Prijateljstvo in nova dejstva«, v katerem razgrablja in skuša dokazovati, da je prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo razčistila vsa sporna vprašanja in prinesla tudi jasnost glede medsebojnih meja, o katerih veljajo sedaj Mussolinijeve besede: »Meje so svete pri njih ne gre za razgovore, marveč za obrambo«.

SAMOUPIRAVA O PRIJATELJSTVO S ITALIJOM

»Samouprava« glavni organ JRŽ, piše o zaključku izložbe talijanskega portreta u Beogradu, pa kaže: »Ima još mogućnosti da se u narednim godinama ponovi gest Rima i da se Jugoslavija odlikuje bar onako kako su od Italije do sad odlikovani i drugi. Ovo ne smije da bude jedina i posljednja zasjenjujuća i nezaboravna talijanska umjetnička izložba u Beogradu! Vrlo poštovani grof Volpi sad, poslije nje, shvaća da bi, Beograd, u daljnjim etapama, poslije ovog herojskog »predgovora«, mogao da primi i pojedinačne izložbe Tintoretta (na pr. slike iz duždeve palače), Ticijana, Rafaela (bilo bi na pr. zgodno preneti »Stanze Vaticane«) i drugih. Naravno, to je program za decenije, za daljnju budućnost! Ali, ko smije, da nam zamjeri, da govorimo i o budućnosti, kad nam sadašnjica daje pravo na najbolje nade? Budućnost talijansko-jugoslovenskog prijateljstva je izvjesna, sigurna i obezbjeđena. Ljudi tu budućnost moraju da ispune velikim, visoko moralnim sadržajem. O velikim se planovima mora go-

đarskih listova. Ova grupa madžarskih liječnika i novinara došla je u Jugoslaviju sa kolektivnim pasošem i programom za posjetu raznih liječilišta, klimatskih i turističkih mjesta.

Budući, da su bili ovdje na granici htjeli su posjetiti i Rijeku i Opatiju, ali su im talijanske pogranične vlasti odbile da daju vizum na kolektivni pasoš bez navoda razloga.

Iskanje premoga pri Kosezah

Ilirska Bistrica, maja 1938. — (Agis). — Že pod bivšo Avstrijo je obstajala družba, katere član je bil tudi neki domačin iz Jelšan, ki si je nadela nalogo izslediti premog nad Kosezami. Takrat se jim ni posrečilo, morda je podjetje ovirala tudi svetovna vojna. Ta član bivše družbe je baje sedaj odstopil tvrdki Siemens vse stare načrte, na podlagi katerih in novih izkustev je nadaljevala raziskovanje in kopanje vse do danes. Na izkopavanje pa reflektira tudi neka druga, italijanska družba. Za enkrat še ni znano, kdo izmed interesentov bo dobil dovoljenje za izkopavanje premoga, vsi pa so mnenja, da bo zmagala tvrdka Siemens. Fašistične oblasti so baje pristale že na denarno pomoč od strani države, sedaj pričakujejo le potrebnega dovoljenja iz ministerstva. Za enkrat so na terenu samem postavili že lesene barake za tehnično pisarno, upravo in delavstvo ter bodo s tem delom še nadaljevali. Z izkopavanjem premoga pa bodo pričeli šele, ko dobijo vsa potrebna dovoljenja, ko uredijo na terenu vse potrebno za obratovanje itd. Vsa okolica se živo zanima kako se bo premogokop razvijal, zlasti ker mnogi upajo, da dobijo zaposlitve.

— Gorica. — Za fašistične sindikate bodo morali delavci prispevati 0,52 odstotka od celokupnih svojih prejemkov, medtem ko so prej plačevali samo 0,33 odstotka. To velja tudi za nazaj in sicer od 1. januarja 1938.

— Kontovel. — Za župnika je bil postavljen upokojeni katehet Gioranni Urdini.

— Šempas. — Iz neznanega vzroka je nastal požar v gospodarskem poslopu last Terezije Pelicon, ki je zgorelo do tal. Poslopje ni bilo zavarovano.

— Tomaj. — V nedeljo 1. maja je opravil kanonično vizitacijo in birmovanje nadškof Margotti.

Drobiž

— Pevma. — Na cesti so našli mrtvega Antona Obljubka, starega 30 let. Komisija še ni mogla ugotoviti vzroka smrti.

— Pula. — Izdaci občine za ovu godinu iznose po proračunu 10 milijuna lira. Po proračunu ubrat će se od taksa i prireza oko 6 milijuna, a za javne radove bit će sklopljeno više zajmova.

— Trst. — Umrli so: Milon. Peter 87 let, Gombač vd. Pečarić Ivana 76, Devetak Josip 34.

— Trst. — Minister za javna dela Coboli-Gigli je izjavil nado, da bo Mussolini posetil tudi Istru ob priliki njegovega obiska v Trstu.

— Trst. — Italijanski listi so prinesli opozorilo, da morajo vsi ovčerejci prodajati volno samo določenim državnim skladiščem, ki se nahajajo v vsaki pokrajini. Volno morajo prodati v teku dveh mesecev po striženju. Za sebe smejo obdržati le po 2 kg za vsakega družinskega člana.

— Trst. — Zaradi srčne kapi je umrla 80 letna Marija Vizjak.

— Trst. — Antolović Ivan, pristaniški delavec je bil obsojen na 2 leti zapora, ker je v pretepu z Ulčigrajem Petrom zadal svojemu nasprotniku smrtno nevarne rane. Ulčigraj je bil obsojen na 3 mesece in 10 dni zapora zaradi izživljanja.

— Trst. — V tržaški škofiji je bilo pred kratkem razpisanih 28 župniških mest.

— Mussolini će održati u subotu u Genovi govor o talijanskoj politici prema englesko-talijanskom paktu, prema tekućim talijansko-francuskim pregovorima i o njemačko-talijanskim razgovorima u Rimu.

— Odlukom ministra unutrašnjih poslova zabranjen je ulaz i raspačavanje u Jugoslaviji listu »Fraternite« koji izlazi u Parizu i listu »La Giovane Italia«, koji izlazi također u Parizu.

— Jedan talijanski predlog odboru za podjeljivanje Nobelove nagrade. Talijanski novinar Criscuolo objavio je u specijalnom broju newyorške revije »Impero«, koja je izašla u talijanskom i engleskom jeziku članak u kojem prikazuje diplomatsku djelatnost talijanskog ministra vanjskih poslova grofa Ciana i naglašava, da je ova diplomacija uspješno prema Duceovoj inicijativi počela organizirati mir na čvrstom temelju pa se zato u članku predlaže, da se talijanskom ministru Cianu podijeli Nobelova nagrada za mir.

— U Milanu je bio uhapšen advokat Greppi, poznati pisac i komedijograf.

— Japanska nacionalistička grupa »Dainipon Undoh« uputila je Hitleru i Mussoliniju telegram sa željom da doprinesu uspostavi novog i pravednog međunarodnog poretka.

— Novi francuski zakon o strancima stupa na snagu 1. lipnja. Na temelju odredaba toga zakona moraju svi stranci, koji su se doselili u Francusku poslije 14. ožujka odmah se prijaviti ako žele da se nastane u seinskom departementu. Prijave moraju uslijediti kod prefektura u roku od 8 dana. Tko se ne odazove ovom pozivu bit će strogo kažnjen.

— Čehoslovački nacionalni odbor sprema svečanu proslavu 20-godišnjice svibanjske deklaracije. Kako se saznaje, odbor je pozvao nekoliko javnih radnika iz Jugoslavije, da sudjeluju na ovoj manifestaciji.

— Trst. — Pred sudišćem je bil obsojen Anton Legiša iz Devina na 6 mesecev zapora, ker je v pretepu težko ranil Leopolda in Ivano Legiša.

— Gorica. — V bolnišnico se je morala zateči Emilija Doljak, ker je bila težko ranjena od drobecv šip in udarca vrat.

— Sežana. — Dva obsežna gozdna požara sta pred dnevi napravila veliko škodo na Krasu. Najprej je istega dne pričel goriti gozd pri Sežani; požar so pogasili z veliko muko tržaški gasilci, ki so se morali ponovno vrniti v Orlek, kjer so pogasili prav tako obsežen požar.

BROJ NAŠEG ČEK. RAČUNA

je 36.789. Ako nemate naše čekovne uplatnice, možete na svakoj pošti kupiti za 25 para praznu čekovnu uplatnicu, na njoj ispisati našu adresu i broj ček. računa 36.789 i poslati dužnu pretplatu.

PREGLAD DOGAĐAJA

U JUGOSLAVIJI

Otkriće spomenika Kralju Petru I u Sušaku

Sušak, 8. maja 1938. Danas prije podne obavljeno je na Sušaku svečano otkriće spomenika Kralju Petru I. Velikom Oslobođiocu uz sudjelovanje predstavnika vlasti, izaslanika društava i korporacija i mase naroda. Čitav grad bio je okićen zastavama, a isto tako i svi brodovi u luci, tako da je sve bilo u svečanom raspoloženju.

Spomenik je podignut usred grada, pred Osnovnom školom Ivana Mažuranića a djelo je domaćeg akademskog kipara g. Vinka Matkovića. Spomenik je podignut zaslugom i požrtvovnošću mjesnog pododborna Udruženja rezervnih oficira i ratnika, uz pomoć gradske općine i cijelog građanstva.

Svečanost je počela pjevanjem »Slave« od Rimskog-Korsakova, koju su izveli mješoviti korovi mjesnih pjevačkih društava, uz pratnju Vojne muzike, a pod dirigovanjem našeg poznatog kapelnika Slavka Zlatića.

Zatim je uzeo riječ predsjednik mjesnog pododborna Udruženja rezervnih oficira i ratnika g. dr. Božo Frančić. Govorio je o značenju današnjeg dana.

Po otkriću spomenika uzeo je riječ Pročelnik odbora za podignuće spomenika g. Ivo Perović, koji je isto tako u svom govoru istaknuo važnije historijske momente u vezi sa današnjom proslavom.

Po završetku govora g. Perovića izveo je muški kor pjevačkih društava uz pratnju fanfare Adamićevu »Molitev«.

Nakon toga predsjednik pododborna g. dr. Frančić predaje spomenik na čuvanje gradskom načelniku g. Gjuri Ružiću.

Prešlo se je na polaganje vijenaca. Pored ostalih položili su vijenac i omladinci društva »Istra« u ime društva.

Defileom trupa, Sokola, društava i škola, završena je svečanost u kojoj je uzeo učešća građanstvo Sušaka i Hrvatskog Primorja.

Jugoslavija i Turska

Posjetili su Beograd turski ministar predsjednik Dželal Bajar i ministar vanjskih poslova Ruždil Aras. Doček je bio vrlo svečan.

Posjet Dželala Bajara i Ruždil Arasa Beogradu znači produbljivanje i ojačanje tursko-jugoslavenskog sklada i prijateljstva. Ovaj posjet će doprinijeti i međusobnom tretiranju svih političkih i gospodarskih pitanja, koja su zajednička Turskoj i Jugoslaviji. Turska i Jugoslavija i ako se teritorijalno ne dodiruju, imaju ipak privrednih interesa, koji se daju uz obostrano shvatanje i saradnju svesti u kolotečinu uspješne i korisne razmjene dobara, tnu više, što njihove privrede jedna drugoj međusobno ne smetaju i ničim ne konkuriraju. Politički sklad pripomoci će dopunjenju privrednog sklada bilo u direktnom pravcu bilo u sklopu onih intenzivnih privrednih nastojanja, koja je sebi postavio ciljem Balkanski sporazum.

U OSTALOM SVIJETU

Zasjedanje Društva Naroda

ABESINIJA, KINA I ŠPANIJA NA DNEVNOM REDU.

U Ženevi otpočeo je rad vijeća Društva Naroda. Na dnevnom redu nalazi se čitav niz važnih međunarodnih pitanja, među kojima se naročito ističu sljedeća: 1. Japansko-kineski sukob. 2. Reforma Saveza naroda. 3. Namjera Švicarske, da se oslobodi svih obveza iz pakta Društva Naroda, koji krnje njezinu neutralnost. 4. Španjolski građanski rat. 5. Priznanje talijanskog carstva i brisanje Abesinije.

Društvo Naroda ne može odlučiti, da se jednostavno prizna prisilni nestanak jedne države, jer ga vežu dvije odluke njegovih članica i to odluka 1932. godine, kada je Savez Naroda odlučio, da ne će priznati japansko gospodstvo nad Mandžurijom i odluka 1936. kada je Savez naroda odlučio, da ne će priznati osvojenje Abesinije. Danas Društvo Naroda može svojim članovima jedino dati slobodne ruke za daljnje odluke. U tom pravcu se i kreće i predlog engleske vlade, da se ponovno ispita položaj Italije i Abesinije prema Društvu Naroda i položaj Društva Naroda prema Italiji i Abesiniji.

U posljednji čas je otišao i Negus u Ženevu da prisustvuje tom zasjedanju, pa je radi toga nastala zabuna i vjerojatno će se dnevni red izmijeniti. Već prije se isticalo u štampi da će eventualni dolazak Negusa Haile Selasija u Ženevi uzbuditi englesko javno mnijenje, koje će stati na stranu Abesinije.

Kina je još prošle godine podnijela Ligi Naroda pritužbu zbog japanskog napada na njeno zemljište. pozivajući se na odredbe Pakta, po kojima je svaki neizazvani napadaj zajednička stvar cijele Lige, a što vrijedi i za slučaj u kome je napad izvan Lige Naroda. No Kina se je zadovoljila informiranjem Lige i onim što je Liga. odnosno vevlasti koje u njoj uključuju, spremna dati, a nije tražila sankcije, znajući, da se nitkone će s Japanom

zaratiti. Bruxelleska konferencija kao pokušaj međunarodnog posredovanja nije uspjela, ali je Kini donijela solidariziranje Sjedinjenih Država Amerike, na Pacifiku najjače sile, s mirotvornom akcijom Lige Naroda, dakle činjenicu, koja može danas sutra biti i te kako dragocjena. Na zasjedanju Vijeća u siječnju Kina je postigla, da su zainteresirane vevlasti (Engleska, Francuska, Rusija) predložile vijeću rezoluciju, koja je i prihvaćena, a u kojoj se Kini ponovno izražuje moralna podpora te se pozivaju članovi Lige, da se uzdrže od svake akcije, koja bi mogla oslabiti otpornu snagu Kine, kao i to da ispituju u kojoj mjeri bi one individualno mogle pomoći Kini. Kina se s time zadovoljila, premda se iz načelnih razloga uzdržala od glasovanja. Ona je naime time postigla prvo, da je odbijena mogućnost, da vevlasti zabrane, kao što je to Japan prije teći zahtijevao, izvoz oružja u Kinu, te da se glede Kine prihvati neka vrst teorije neuplitanja koja nužno ide u korist onoj strani, koja ima premoć na moru, a drugo, da je makar i s pojedinačnog naslova prihvaćena u jezgri ideja pomoći Kini. Ta je pomoć, koliko je stvar Lige Naroda, za sada poglavito zdravstvena. No, prema prilikama može obuhvatiti i pružanje zajma za naoružanje.

Ovaj puta Kina ponovno izlazi pred Vijeće s informacijom o toku japanskih nedjela u Kini, koja predstavljaju čin neizazvanog napadaja, budući da Japan — to se ne smije zaboraviti — uopće nije juridčki u ratnom stanju, jer nije proglasio Kini formalno rat. Rasprava na temelju ove kineske note svršit će vjerojatno isto takvim principijelnim naglašavanjem kao i u siječnju. No Kini je glavno, da joj države pojedinačno prodaju oružje i tako omogućuju njenu obranu. Može se reći da među tim dobavljačima figuriraju sve države koje proizvode oružje, uključivši Njemačku, čija vojna misija je uostalom organizirala kinesku vojsku.

Španjolska vlada je odlučila da pred Društvo Naroda iznese strano mješanje u španjolski građanski rat, zapravo da ponovno pokrene postupak o svojoj prošlogodišnjoj pritužbi protiv talijanske i njemačke intervenciji u Španjolskoj. Ta odluka španjolske vlade predstavlja za britansku i francusku vladu veliku nepriliku, međunarodnu koliko i nutarnjepolitičku. Istina je, da je Engleska prečutno pristala u sporazumu s Italijom, da se talijanske čete evakuiraju tek nakon dovršenja rata Francovom pobjedom i da je na to virtualno pristala i Francuska u času, kada se sprema na sporazum s Italijom. Ali predpostavka za jedno i drugo bila je brzi konačni uspjeh Franca. Pokazalo se međutim, da je ofenziva do mora bila doduše velik uspjeh, koji je znatno otežao republikanski otpor, ali taj otpor ipak još može trajati. Nastala je dakle nova situacija, u kojoj se evakuacija (koja je postavljena kao uvjet za stupanje na snagu rimskog sporazuma od 16. travnja) mora ponovno pokušati provesti prije svršetka rata, dakle na način kako je to nastojao neutralitetni odbor, koji ipak nije napredovao dalje od načelnog prihvata britanske osnove za provedbu evakuacije, a po kojoj bi trebalo poslati u Španjolsku dvije komisije, koje će utvrditi broj stranaca, nadzirati njihovu dopremu itd. Sve to osim sporazuma vevlasti predpostavlja i pristanak obih španjolskih tabora, dakle zadatak gotovo neprovediv.

U takvim prilikama barcelonska vlada, koja vidi, da nema više mnogo izgubiti, ako nastupi otvoreno protiv ciljeva britansko-francuske politike, posuže za posljednjim sredstvom svoje diplomatske borbe, pa traži obnovu postupka svoje pritužbe, koja je bila zaustavljena obzirom na rad neutralitetnog odbora, premda je i za taj rad rezolucijom bio postavljen rok. Sigurno je, da će vlade zapadnih vevlasti ponovno tražiti, a valjda i postići otpućivanje obzirom na neutralitetni odbor, koji nastavlja svoje sjednice. Glede potankosti postupka javlja »Journal des Nations«, da bi se to imalo izvršiti na taj način, da Vijeće jednostavno ne stavi to pitanje na dnevni red, no protiv toga govori argument, da u tom slučaju barcelonska vlada može tražiti saziv Skupštine, koja u listopadu prošle godine nije niti bila zaključena. A u plenumu bi položaj vevlasti bio još teži.

NEMŠKE PRITOŽBE PROTI POLJSKI

Nemški listi u zadnjem času zelo obširno raspravljaju o položaju nemške narodne manjšine na Poljskem in objavljaju vedno hušje pritožbe proti Poljski. »Berliner Tagblatt« objavlja pod naslovom »Apel na poljsko uvidevanje«, članek v katerem pravi, da kaže poljska vlada vedno manj razumevanja za potrebe nemške narodne manjšine. V dokaz navaja, da je na nemških šolah v poljski Gornji Šleziji 157 poljskih in 67 nemških učiteljev, izmed 39 upraviteljev pa sta samo 2 Nemca. V zadnjem času so začeli po vrsti zapirati nemške oddelke v mešanih šolah, tako da se nemško šolstvo na Poljskem vsak dan bolj krči. Listi pozivajo nemško vladu, naj z vsemi sredstvi poskrbi, da bo nemška manjšina na Poljskem uživala vso zaščito, ki ji je potrebna za neoviran razvoj.

ODLOMCI IZ NAŠE POVIJESTI

50-GODIŠNJICA PRVOG ISTARSKOG SOKOLA

U splitskom »Sokolu na Jadranu« (br. 1—4) izašao je ovaj prikaz o »Prvom istarskom sokolu« u Puli pod gornjim naslovom:

— Prošle godine navršilo se nezapaženo — izuzev redova sokola emigranata — 50 godina otkad je osnovano prvo sokolsko društvo u Istri, u Puli, pod imenom »Prvi istarski sokol«. Sokolsko sjeme našlo je u Puli podesno i plodno tlo i ono je odmah zahvatilo jak koren, i sokolskom stablu dalo obilje plodova. Ratna luka Austro-Ugarske privukla je lijep broj Slovena i sokola, osim domaćih Hrvata, pa je njegovom osnivaču i starešini, vrlo zaslužnom bratu Lacku Križu bilo lako osnovati jedno aktivno sokolsko društvo, koje je odmah od svog osnutka unapred igralo i te kako važnu ulogu u teškoj i ogorčenoj nacionalnoj i privrednoj borbi, koja se je odigrala u glavnom između Talijana i našeg življa, kojeg je vodio nezaboravni i objubljeni otac istarskog seljaka pokojni dr. Mate Laginja. Neizmerno mnogo borba i poteškoća i žestokih obračunavanja po ulicama grada moralo je da izdrži ovo sokolsko društvo, i ono nije nikada klonulo, nego se u borbi čelilo i pobiralo u svakom pogledu sve jače uspjehe.

Već od prvog početka imao je soko u Puli jak broj izvrstnih vježbača. Javne vježbe ovog društva bile su pravi trijumfi sokolske tjelovježbe. Na prvom sokolskom sletu u Zagrebu 1906. postavio je Soko u Puli 1 viši i 1 niži razdio. A postavljajući jednog višeg razdjela sa strane jednog provincijskog društva, značilo je u ono doba pravu senzaciju. Tim više jer je čitavo hrvatsko sokolstvo smoglo da postavi tek nekoliko viših razdjela. Bili smo onda na početku tehničkog jačeg razvijanja, kojemu je udario čvrste temelje gojenac češkog sokolstva, naš velezaslužni Dragutin Šulce.

Uspjeh i lovorike sokola u Puli bile su još veća senzacija. Grehotu da je godinama jedan dio dobrih vježbača i tehničara morao napustiti Pulu i drugamo potražiti hljeba. Sreća je bila da su se

većinom smjestili u Splitu, a soko u Splitu kroz dugi niz godina ima da njihova zahvali jedan jak dio svojih uspjeha.

Iako u kasnijim godinama soko u Puli nije mogao da postigne tehničku visinu prvih godina, neumorno i neustrašivo i sa mnogo uspjeha vršio je svoju sokolsku i nacionalnu dužnost sve do početka svjetskog rata, kada su mu vlasti zabranile svaki rad, a kasnije, kad je Italija zagazila u svjetski rat, evakuirala civilno pučanstvo.

Duša društva bio je njegov vrlo zaslužni starešina, koji je tu čast obnašao kroz dugi niz godina, brat Lacko Križ. Historija predratnog hrvatskog Sokolstva, a i čitavog Slavenskog, upisala je njegovo ime i zasluge za Sokolstvo i našu nacionalnu stvar u Istri krupnim slovima priznanja. Kao što je takovim slovima zabilježila ime i djela jedinog starešine Sokola u Volosko-Opatiji i starešine istarske hrv. sokolske župe »Vitezic« brata dr. Ivana Poščića. To su činjenice neoborive i istinite.

Takodjer zaslužan za sokolsku stvar u Puli bio je i drugi njegov starešina, koji je tu čast obnašao kroz nekoliko godina do početka rata, pok. brat Stihović.

Iz svega tog bujnog sokolskog života u Istri ostalo je u srcima njegovih posvuda rastrkanih članova mnogo lijepih i slatkih uspomena, koje oni brižno čuvaju. I još k tomu mnoga i mnoga sitnica na koje paze kao na relikviju.

Baš povodom ove 50-godišnjice sokol-emigranti iz Istre povel su akciju da jednom spomen-knjigom obnove svoja sjećanja na sokolovanje u Istri. Akciju oko toga vodi brat Janko Jazbec, bivši načelnik župe »Vitezic« i načelnik sokolskog društva u Lovranu. Upriličit će se i skroman sastanak sokola-emigranata iz Istre.

Ne dvojimo da će ova akcija naići na simpatije Sokolstva u našoj državi, a naročito Sokolstva i pučanstva Hrv. Primorja, gdje će se ovaj sastanak održati. Mi ćemo se na sve ovo u svoje vrijeme potanko osvrnuti. — V.

KO SE SMATRA TALIJANSKIM VOJNIM OBVEZNIKOM

Kralj. dekretom od 24. februara o. g. određuje se ko je sve vojni obveznik. Prva alineja i člana govori o vojnim obveznicima koji su stekli drugo državljanstvo i taj pasus glasi:

— Podvrgnuti su vojnoj obavezi talijanski građani i ako su postali strani državljanji iz objave o regrutaciji njihova godišta i prije 31. decembra one godine u kojoj navršavaju 55. godinu života.

Prema tome svi oni emigranti porijeklom iz Julijske Krajine koji su stekli jugoslavensko državljanstvo iz objave o regrutaciji njihova godišta u Italiji, to jest koji su stekli državljanstvo poslije dvadesete godine starosti, kao i oni koji nisu prešli 55. godina u kalendarskoj godini kada su stekli jugoslavensko državljanstvo, smatraju se talijanskim vojnim obveznicima i dužni su da služe talijansku vojsku.

Taj dekret govori i o ostalim slučajevima, pa ćemo u jednom od narednih brojeva našega lista obavijestiti čitatelje o tome, kako bi se znali ravnati.

PREGLAD DOVOLJENJA ZA ZAPOSILITEV

Opozariamo vse naše emigrante, ki imajo dovoljenja za zaposlitev (plave barve), da jih morajo v TEKU MESECA MAJA T. L. dati v pregled drž. policijski oblasti, a kjer te ni, tedaj pa sreskem načelstvu ali mestnemu glavarstvu.

Za pregled ni nikakih stroškov, treba je samo dati v pregled oblastem brez vsakih prošelj in taks.

DRUGA SEOBA HRVATA U ISTRU

Prof. Nikola Žic objavio je u posljednjem broju zagrebačke revije »Hrvatska Prosvjeta« prvi dio svoje studije o doseljenu Hrvata iz Dalmacije u južnu Istru. Studija će se nastaviti.

Prof. Žic je lanjske godine objavio u splitskom »Jadranskom Dnevniku« isto tako opširnu studiju »Migracija Hrvata u zapadnu Istru«, a u »Hrvatskoj Straži« studije o Novoj Vasi i Rovinjskom Selu.

ROMAN O SLOVENSKI BENEČIJI

Pravkar je izašla pri Slovenski Matici v Ljubljani knjiga »Kaplan Martin Čedermač« od Pavleta Sedmaka, ki opisuje življenje v Beneški Sloveniji po prepovedi slovenske besede v cerkvi. Knjiga obsega 240 strani osmerke. Naroči se pri Slovenski Matici v Ljubljani. Kongresni trg. Naročnina za to knjigo in obnemem za roman Miška Kranjca »Kapitanovi« ter za peti snopič Kidričeve »Zgodovine slovenskega slovstva« velja 50 Din. Za vsako vezano knjigo se doplača po 12 Din.

NOVA SKLADBA ZORKA PRELOVCA

Na besedilo pok. Jožeta Cvelbarja je uglasil naš rojak skladatelj Zorko Prelovac »Narodno« (Jaz pa pojdem v daljne kraje) za moški zbor z baritonskim solom. — (Agiš).

IZ UPRAVE

Fabijan Lojze, Jesenice, Skladišna 9, pretplata je plaćena do 1. VIII. 1937. Resinović Ćiril — Split — Vaša pretpata je podmirena do 1. X. 1938.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

DOKUMENTI O SOKOLSTVU

SVIMA U SAVEZU UČLANJENIM DRUŠTVIMA I EMIGRANTIMA.

Na posljednjoj plenarnoj sjednici održanoj u Zagrebu dne 2. aprila ove godine zaključeno je da i mi emigranti sudjelujemo na izložbi svesokolskog sleta u Pragu koji će se održati mjeseca juna i jula ove godine.

Na toj svečanoj izložbi izložit ćemo sve ono što će svjedočiti da je kult sokolstva bio odavna i lijepo razvijen u današnjoj Juljskoj Krajini. Savezno vodstvo stupilo je u pregovore sa Sokolskim savezom i ovaj nam je stavio na raspoloženje jedan dio prostora rezerviran za Jugoslovenski Sokol. Da naše sudjelovanje na toj izložbi što bolje uspije mi se obraćamo svim našim udruženjima s molbom da čim prije sakupe mediju svojim članovima kao i kod svih onih koji posjeduju bilo kakvu stvar koja svjedoči opstanak i razvitak sokola u našim krajevima i da nam sakupljene stvari odmah pošalju u Beograd. Dobro će biti da se sakupe slike sokolskih društava, pojedinaca, skupina, značke, zastave, novine u kojima se govori o istarskom sokolu, knjige, brošure, programe raznih priredaba, uopće sve što ima veze sa Sokolom u Juljskoj Krajini. Na samom Svesokolskom sletu bit će delegiran jedan naš delegat, koji će sve stvari po svršetku sleta sakupiti i nama dostaviti. Prema tome svaki će svoje stvari dobiti natrag odmah po svršetku izložbe.

Ne treba da spominjemo važnost i značaj našeg sudjelovanja na spomenutoj izložbi, te smo uvjereni, da će sva naša društva kao i pojedinci učiniti svoju dužnost. — Tajnik: Dr. M. Bradamante, s. r., predsjednik: Dr. Ivan M. Čok, s. r.

Izvanredna godišnja skupština prosvjetnog i potpornog društva »Istra« u Slav. Brodu

Slav. Brod. — Dne 24. aprila 1938. godine održana je prva izvanredna godišnja skupština Prosvjetnog i potpornog društva »Istra« u Slav. Brodu. Skupštini su prisustvovali 104 člana i članice.

U zakazano vrijeme predsjednik je otvorio skupštinu prigodnim pozdravom, u kojem se zahvalio članovima i članicama na lijepom odazivu, što je znak da kod svakog člana i članice ovog društva vlada veliki interes za prvu izvanrednu godišnju skupštinu. U kratkom govoru obrazložio je prisutnima zašto je sazvana ista skupština. Potom je predložio prisutnima jednog člana za zapisničara i dva člana ovjerovilača zapisnika a za privremeni predsjednik najstarijeg člana ovog društva suštinski ljudevita, što su prisutni jednoglasno prihvatili.

Privremeni predsjednik održao je kratak i značajan govor, te su ga prisutni mirno saslušali, a iz njegovog govora se diskusiju u stvari same izvanredne godišnje skupštine, što su prisutni članovi i članice sa velikim interesovanjem očekivali.

Po svršetku diskusije predložio je kandidacioni odbor od sedam člana, koji je imao za dužnost da podnese skupštini listu sa novom upravom.

Lista sa novom izabranom upravom na čelu sa predsjednikom g. Benazić Viktorom, sudijom, primljena je velikom većinom glasova.

Nakon toga je g. Sušteršić zaključio skupštinu u 5.50 sati.

Novi odbor Primorskog akad. starešinstva

Ljubljana, maja 1938. — Na rednom obćnom zboru Primorskog akademskog starešinstva u Ljubljani dne 9. t. m. izvoljeni odbor se je na svoji prvi seji takođe konstituirao: Predsjednik: dr. Lavo Čermelj, podpredsjednik: dr. Josip Prodan, tajnik I.: Tone Laharnar, tajnik II.: ing. Mirko Gregorić, blagajnik I.: dr. Joahim Ražem, blagajnik II.: dr. Robert Hlavaty, odbornik: dr. Branko Vrčon, odbornik: mag. pharm. Andrej Bolko, Stane Bidevec.

IZLET OML. SEKCIJE »ISTRE«
Mjesto 8. o. m. priredjuje se u nedjelju 15. o. m. izlet na Sljeme. Ovo važi mjesto svake druge obavijesti članovima Oml. sekcije i društvu »Istra« u Zagrebu. Polazak u 7 sati sa Ksaverske mitnice, tramvaj broj 14. Izlet vodi Marion August.

FRAN BARBALIĆ:

Hrvatski i slovenski jezik u crkvama Istre

5) MATIJA KARAMAN (1746—1771) izdaje Statut za glagolsko siemenište u Zadru u smislu pisma Pape Benedikta XIII. dd. Rim 30 decembra 1729. Točka VI propisuje da pitomci moraju naučiti čitati i pisati hrvatski glagolskom i ćirilskom azbukom, da uzimogu razumjeti misal i brevijar. Točka XVI propisuje da će pitomci ići svaki mjesec u crkvu Bl. Dj. Marije od Kaštela na grob nadbiskupa Zmajevića i tu glagolski izmoliti mrtvački oficij za njegovu dušu.

Zadarski kaptol svjedoči godine 1749 da se u svim seoskim župama služi glagolsko rimska liturgija.

Zadarski Ordinarijat potvrđuje godine 1750 ovo:

a) da se u crkvama grada Zadra blagdanom pjeva hrvatski (ilirski) Poslanica i Evandjelje.

b) da se u metropolitanskoj crkvi na dan sv. Anastazije pjevaju hrvatski (ilirski): Stenja, Responzorija i Tedeum, a kod prve pjevanje mise i Benediculus te Poslanica i Evandjelje.

OBĆNI ZBOR

Delavskoga prosvjetnoga društva »Tabor« u Ljubljani

se bo vršil u nedjelju 15. maja 1938 ob 9 dopodne u belu dvoranu hotela Union, Miklošičeva c. z obćajnim dnevnim redom. — Članstvo pozivamo, da se udeleži obćnoga zbora polnoštevno. Dobrotnike in prijatelje vabimo, da prisustvujujo našemu letnemu obračunu, bratske in ostale narodno obrambne organizacije pa prosimo, da pošljejo svoje delegate.

Obćni zbor »Soče« v Kranju
Kranj, 10. maja. — Primorsko prosvetno in potporno društvo »Sloga« v Kranju je imelo v nedjeljo, dne 8. maja t. l. v dvorani restavracije Semen svoj 9. redni letni obćni zbor, ki se ga je članstvo udeležilo v prav lepej številu ter popolnoma napolnilo precej obsežno dvorano. Navzočih je bilo 141 članov in članice.

Zboru je prisostvoval podpredsednik društva »Tabor« iz Ljubljane, ki je istočasno zastopal tudi Organizatorno propagandni odelsek S. J. E. U.

Predsednik tov. Martinuzzi je ob 10.40 otvoril zbor. Iz njegovoga govora ter izjavnega poročila tajnika tov. Černetca, se je pokazala jasna slika uspešnega dela dovršenega v pretekli poslovni dobi.

Društvo se je pomnožilo za 57 novih članov, tako, da znaša število njegovoga članstva danes 288. Imelo je 20 odborovih sej, 11 sestankov, 9 predavanj, 5 komemoracij, 6 prireditev in 3 izlete.

Socialno delo društva ni bilo malenkostno. Svojem članstvu, zlasti brezposelnim in pomoći potrebnim, je nudilo izdatno gmotno pomoć ter storilo vse kar je bilo v njegovi moći za zboljšanje njihovega položaja. Poleg tega je v društvenem tajništvo bilo napravljeno 71 prošnji za oprostitve taks v zvezi s pridobitvijo državljanstva, 21 prošnji za sprejem v državljanstvo z vsemi potrebnimi prevodi in prepisi, 116 prošnji za bivanje, 64 za izdajo zaposlitvenih dovoljenj ter nešteto drugih priporočil in prosenj za službe.

Društvo je bilo v dobrih odnosih s Savezom in njegovimi odelci ter vsemi našimi organizacijami, kar dokazuje društvena korespondenca, ki iskazuje 179 prejetih in 333 oddanih pism.

Za prosvetno udejstvovanje društva sta skrbela pevski zbor in dramska skupina. — Pevski zbor, ki pod vodstvom tov. Lasica imel nekaj prav lepo uspešnih nastopov. Novosnovana dramska skupina, ki jo vodi režiser g. Metod Mayr, je dosegla dobre uspehe. Zasluga za to gre predvsem g. Mayru, ki je posvetil stvari toliko pažnje in poštvovalnosti, tako, da je lahko vzor vsakemu izmed nas. Hvaležni smo mu tembolj, ker ni emigrant pa vendar popolnoma razume naše težnje. Vseled česar upamo, da nam bo tudi v bodoče nudil svojo pomoć.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je znašal denarni promet za poslovno leto 1937—1938 Din 13.499.49.

Na predlog revizorjev tov. Rutarja in Lasica, je dobil odbor razrešeno s povaljo, saj so volite pokazale, da si je pridobil med članstvom popolno zaupanje. Z malenkostno spremembo je bil ponovno izvoljen stari odbor. Predsednik: Martinuzzi, podpredsednik: Rutar, tajnik: Černe, blagajnik: Tavčar, ostali odborniki: Manfredda, Grlica, Uršič, Leban, Vidic, Princič in Čotar; revizorji: Lasić Franc in Albin Pečenko.

Drugarsko večje društva »Istra« u Novom Sadu

Novi Sad, maja 1938. — Prosvjetno i potporno društvo »Istra« u Novom Sadu priredilo je 7. maja o. g. uobičajeno drugarsko večje u Domu državnih željezničara u Novom Sadu. Priredba je u svakom pogledu uspjela. Na ovoj priredbi svirao je željeznički jazz-orkestar pod vodstvom kapelnika g. Vojtehovskog.

Sala Dom. državnih željezničara bila je i suviše mala da primi sve posjetioce ove priredbe društva »Istre« i mnogi su se morali vratiti. »Štimung« je bio odličan sve do 5 s. u jutro kada su se gosti razšli.

Naročito moramo istaći vjnost podmlatka ženske sekcije koja se u svakom pogledu ističe i zaslužuje pohvalu za svoj rad i poštvovanje.

Na ovoj priredbi zapažen je veliki broj uglednih lichenosti Novosadjana — simpatizera društva »Istra«.

Ženska sekcija držala je buffet u svojoj režiji i tako omogućila svakom posjetocu da se za neznatnu svotu dobro osjeća na ovoj priredbi.

U FOND »ISTRE« BROJ 19

Kravić Jusuf, gradj. pod. — Tuzla...

Din 10.—

U prošlom br. objavljeno Din 43.095.60

Ukupno Din 43.105.60

Izlet »Istre« iz Novog Sada

Na sjednici uprave Prosvjetnog i potpornog društva »Istra« u Novom Sadu od 30. pr. mjeseca riješeno je, da se za 15. maj o. g. priredi društveni izlet na Zmajevac u Frušku Goru u zajednici sa bratskim društvom »Istra-Trst-Gorica« iz Beograda.

Umoljavaju se svi članovi društva »Istra« u Novom Sadu i okolici da uzmu učešća na ovom izletu u što većem broju kako bi našu zajedničku stvar manifestovali u prirodi u zajednici sa braćom iz Beograda i riješili se gradske prašine i buke.

Polazak iz Novog Sada u 5.40 sati jutro vlakom do Rakovca a odande pješke na Zmajevac. Cijena za vlak je za tamo i natrag Din 3.50 (tri dinara i pedeset para).

Sastanak biti će na željezničkoj stanici u Novom Sadu a sa bratskim društvom iz Beograda na Zmajevcu. Pošto će se provesti cijeli dan u prirodi, ne zaboravite ponesti sobom dovoljno jela. Drugih troškova nema.

Uprava.

Mladinska sekcija v Karlovcu

Karlovac, maja 1938. — V nedjeljo dne 8. maja popoldne je proslavila naša omladinska sekcija materinski dan. Povabljene so bile matere, da vidijo uspeh dela svojih otrok. Odziv ni bil tak, kot bi moral biti, čeravno je ženska sekcija, pod katerim okriljem se je ta prireditev vršila, povabila vse članice. Reči pa smemo z gotovostjo, da je ta prvi nastop naših matrih presenitil vse prisotne in vili vere v napredek te naše sekcije. Izvedenih je bilo 10 točk posvečenih materi.

Po izvršenem programu je mlad. sekcija ostala nadalje v društvenih prostorih in se dogovorila za bodoče delo. Vzela si je geslo: »Mi gremo naprej!«

Dne 29. t. m. popoldne bo v društvenih prostorih predavanje za članstvo. Ze sedaj opozorjamo članstvo, da tega dne pride v svoj dom, da zopet neka vidi in sliši, da se zberemo skupaj v prijateljskem krogu in se po predavanju pogovorimo o marsičem, kar nas vseh zanima. Naši društveni prostori nam morajo biti naš dom!

Fabijan.

Med emigranti v Zenici

V četrtek dne 5. maja je odšel iz Zenice na svoje novo službeno mesto v Subotico zvanik dr. železnice rojak Josip Kirac. Bil je ustanovitelj društva »Gortan-Bazovica« v Zenici in je že vse od početka vodil poverništvo kot tajnik. Številni potujoči emigranti se ga spominjajo, saj je imel za vsakega, če drugega ni mogel, vsaj dober svet. Njegova zasluga je tudi, da imamo emigranti v Zenici malo, a lepo knjižico.

Našemu rojaku g. Kircu želimo na njegovem novem službenem mestu vse najboljšje. Naše poverništvo je z njim zgubilo dobrega člana in delovnega tajnika, a emigrantsko društvo v Subotici je z njim pridobilo dobro delovno moć.

30-GODIŠNJICA MATURE U PAZINU

Pošto se u junu ove godine navršava 30 godina otkada su drugi abiturijenti pazinske gimnazije položili maturu, izjavili su nekoji izmedju njih svoju želju, da se tim povodom održi jedan drugarski sastanak pomenutih maturanata i to u Zagrebu mjeseca jula in augusta o. g. Možda bi najpodesniji datum za to bio 14 i 15 augusta. Umoljavaju se kolege, koji bi željeli da dođu na taj sastanak, da to čim prije saopće sa svojim eventualnim primjedbama na adresu Dr. Srećko Zuglia, prof. univerz. Zagreb, svenčilište. Prema broju prijaja i saopćenim željama odredio bi se datum i program sastanka.

Obavijest iznemoglim i starim radnicima

Od Okružnog ureda u Zagrebu primamo: Danom 9. aprila 1938 stupio je na snagu »Pravilnik o stvaranju i upotrebi Potpornog fonda za iznemoglost i starost«. Ovaj Pravilnik uređuje pomoć za one iznemogle i stare radnike, koji nisu mogli steći pravo na potpore u toj grani osiguranja, jer se provedba osiguranja radnika za iznemoglost i starost odlagala od 1. jula 1925 do 1. septembra 1937. Isti pravilnik uređuje, da se iznemoglim i stari radnici, koji smatraju da imaju prednost na pomoć iz toga Potpornog fonda, prijave kod Okružnih ureda kod kojih su posljednji puta bili osigurani, odnosno na području kojih obitavaju, i to najkasnije do 1. jula 1938. Kod ureda dobit će formular molbe na ispunjenje kao i sve ostale informacije.

Članovi Okružnog ureda za osiguranje radnika u Zagrebu neka se za tiskanice i informacije obrate na službenika u sobi 120, a na vanjskom području šefovima ekspozitura i povjerenicima.

Ne samo u Istri, Dalmaciji, Trstu već i kod mletačkih Slovenaca koji se od godine 1866 nalaze u granicama Italije bio je u uporabi slavenski jezik. Talijan Carlo Po-drecca — po prezimenu i on slovenskog porijekla — piše da su već izlizeni ćirilski napisi u starinskim crkvama sv. Kirina, sv. Silvestra i Brišča i da su svi svećenici Slaveni. On je godine 1884 pisao da valjda nije daleko vrijeme kada će između Jadranskoga i Crnoga mora biti jedno slavensko kraljevstvo te usvaja riječi talijanskog senatora Antoninija, da su možda Slaveni Istre i Furlanije predestinirani da budu prsten, koji će spajati talijanski i slavensku kulturu. Dobro je mislio ovaj Talijan. I zadarski nadbiskup Zmajević htio je, da će glagolsko rimski kler privesti crkvenom jedinstvu (grčko-istočne) pravoslavne Slavene. Nažalost želja se nije ispunila ni jednome ni drugome.

Postupak s Hrvatima i Slovencima u Italiji, kako je to do nedavno bio, nije ni na korist njihovu, ni na korist crkve, a ni na korist Italije.

Hrvati i Slovenci Italije bili su od davne davnine iskreno odani i vjerni katoličkoj Crkvi i vjeri. Nije ni čudo. Njihovi su pradedjovi bili »Antemurale Cristianitatis«. Postupak protiv svećenika Hrvata i Slovenaca, tjeranje ovih s rodjene grude i zamijenjivanje ovih svećenika s Talijanima koji ne poznaju i ne će da nauče jezik na-

PITAŠ, ŠTA SI?

Pitaš, šta si? — Pridi javnoj vazi; S lijeve strane prava svoja složi, S desne strane dužnosti položi, Zatim, kad se vaga smiri, pazi:

Ako vaga vodoravno stane, Građanin si slobodan i častan; Prevagne li teret s koje strane, Rob si jadan ili tiranin gadan.

Kada — tada, svak će da s' uvjeri: Vagom pravde sloboda se mjeri. I. MOGOROVIĆ.

»FLACIUS« DR. MIJE MIRKOVIĆA
Izašla je iz štampe knjiga dr. Mije Mirkovića »Flacius«. Životopis i studija o najvećem Istraninu, Mati Vlačiću iz Labina, zauzima 220 stranica. Knjiga se dijeli na ova poglavlja:

Predgovor, Književnost, Uvod, Vlačić na prelomu vjekova, Hrvatski, mikrokozam, Vlačićeva životna sudbina, Vlačićovo djelo, Vlačićev karakter, O protestantizmu, naročito hrvatskom.

Na tu knjigu ćemo se i posebno osvrnuti. Knjigu se može naručiti i u našoj upravi, a stoji 20 dinara.

MONOGRAFIJA O MATKU MANDICU

Ovih dana je izašla iz štampe monografija o Matku Mandiću iz pera Viktora Cara Emina. Na 54 stranice prikazuje Viktor Car Emin život i rad Matka Mandića, dugogodišnjeg urednika »Naše Sloge« i narodnog zastupnika.

Na knjigu ćemo se opširnije osvrnuti drugom zgodom.

Cijena toj monografiji je 10 dinara, a naručuje se u našoj upravi.

»MLADIKA« O SIRKU

O slikarju Sirku priobćuje K. Dobi-da u 5. številki »Mladike« daljši članek. Imenuje ga prvoga resničnoga slikarja morja med Slovenci. Tudi njegove ilustracije hvali in opozarja na risbe v »Našem rodu«. Zelo posrećeno — pravi Dobida — je ilustriral Sirk Toneta Se-liškarja povest »Bratovščina Sinjega galeba«, ki joj je izdala 1. 1936. Mladinska matica. Iz te knjige, ki je izšla prav tako s Sirkovimi ilustracijami tudi že v hrvatišini, objavlja »Mladika« 4 risbe.

Hrvatski prijevod »Bratovščine sinjega galeba« sa Sirkovim ilustracijama može se naručiti i preko naše uprave. Stoji 25 dinara u tvrdom uvezu.

Smrt v družini goriškega rojaka

Celje maja 1938. — Neizprosna smrt je zamahnula s svojo koso po uzorni in narodni družini našega u emigrantskih krogih, dobro znanega rojaka Evgena Rajerija. Pokojnica g. Marija r. Ferjančič v Ajdovščini je bila iz ugledne in bogate rodbine, ki se je odlikovala po svoji radocarnosti in narodni zavednosti. Bila je zelo skrbna in delavna gospodinja, toda pri tem ni nikdar zanemarijala dela za blagor svojega bližnjega. Vsakemu je pomagala, če je le mogla.

Vzgojila je već narodno zavednih sinov, zmed katerih žive 3 v Jugoslaviji, dva v Italiji. Blagopokojnici časten in svetel spomin, preostalom zlasti našem teško preizkušenu prijatelju in narodnomu borcu, naše globoko in iskreno sožalje!

EVIDENCIJA KARTE ZANIMANJA

Upozoravamo sve naše emigrante-posjednike plave karte zanimanja da moraju u TOKU MJESECA MAJA O. G. evidentirati svoje karte zanimanja kod državnih policijskih vlasti, a gdje nema drž. policije, tada kod sreskih načelstva ili gradskih poglavarstva.

Troškova nema nikakvih, već treba samo kartu zanimanja podnijeti vlastima na uvid bez molbe i bez ikakove takse.

roda urodio je tim plodom, da se narod malo po malo odaljuje od Crkve. Valjda nitko ne želi da ovaj narod predje u komunizam? Na ovaj način oni ne mogu postati kopča koja bi imala spajati Latine i Pravoslavne, a još manje neki prelaz ili veza izmedju Latina i Slavena. Na Slavenima nema tu nikakove krivnje. Svi žele da se ispuni suradnju obiju naroda. Neka se odstrane sve zapreke i neka se Hrvati i Slovencima u Italiji dađu njihova naravna prava i u crkvi i kod oblasti i u obitelji, neka im se dađu ona prava koja im pripadaju i po pravdi Boga i poštenih ljudi. Kako sam na početku rekao nešto se narod počelo vraćati. Dao Bog, nastavilo se tako neka bi bilo na korist i Talijana i Hrvata i Slovenaca.

Literatura:
1) DR. LUCAS JELIĆ: Fontes historici liturgiae glagolito-romanae.

Vegliae 1906.

2) RUDOLF STROHAL: Hrvatske glagolske listine, bilješke i napisi.

Nastavni Vjesnik, Knjiga XIX. Zagreb 1911.

3) IVAN KOŠTIAL: Hrvatske glagolske isprave, bilješke i napisi.

Nastavni Vjesnik, Knjiga XX. Zagreb 1912.

4) B. (are) P. (oparić): Glagolski spomenici medjašnji stupovi hrvatske narodnosti.

Hrvatska Smotra. God. I. Zagreb 1933. (U ovom zanimivom članku ispuštena je skuplja Novigradska, Cittanuova Aemonien).

5) SEMATIZMI dotičnih biskupija.

»Istra« izlazi svakog tjedna u petak. — Broj cekovnog računa 36.789 — Pretpiata: za cijelu godinu 48.— din., za pola godine 24.— din., za iznizemstvo dvostruko, za Ameriku 2 dolara na godinu. — Oglasi se računaju po cjeniku. — Vlasnik i izdavač: Konzorcij »Istra«. Masarykova 28a, II. broj telefona 67-80. — Za uredništvo odgovara IVAN STAKI, Zvonimirova ulica 48. III. kat. — Tisak: Stećakina Jugoslovenske štampe d. o. o., Zagreb, Masarykova ulica broj 28a. — Za tiskaru odgovara Rudolf Polanovic, Zagreb, ulica broj 131.